

Preporučena lista: Celo leto 35 din., pol leta 18 din., četrt leta 9 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 65 din., lasevati ali omanila se poslati po dogovoru; pri večkratnem poslatju primeren popust. Upravništvo: Poslatje naročnino, lasevate in reklamacije. Telefon interurban štev. 115

STRAŽA

NEODVISEN POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKO LJUDSTVO

Poštšina plačana v gotovini.

"Straža" izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Korotška cesta štev. 5. Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezapriete reklamacije so poštine proste. Telefon interurban štev. 115.

60. števil.

Maribor, dne 24. maja 1922.

Letnik XIV.

Po genovski konferenci.

Genovska konferenca je bila prva odkritosrečna razprava v evropskem političnem življenju. Zastopniki 34 držav so odkrito, drug drugemu v lice priznavali svoje težnje, zlasti gospodarsko stanje svojih držav. Vsi so morali priznati resnico, da so vse države, pa naj imajo dobro ali slabo valuto, v težkem gospodarskem položaju in da tako ne sme in ne more iti naprej. Nadalje so spoznali, da se Rusija ne more eliminirati iz svetovne in evropske politike. Pred konferenco tega spoznanja ni bilo in brez nje bi tudi ne moglo zavladati. Rusija je zopet stopila v stike s svetom in ti stiki se ne bodo dali več pretrgati. Rusko vprašanje je na evropskem dnevnem redu in na njem bo tudi ostalo. Rusiji so šli nasproti eni z namenom, da se okoristijo, drugi pa, da jo zapletejo v svoje mreže izkoriščanja in nadvlade. Anglija je šla v resnici na konferenco za visokim političnim ciljem splošnega miru v prvi vrsti seve radi svoje in šele v drugi vrsti radi obnove splošne svetovne trgovine. Francija je odšla s konference, kakor je prišla. Napram Rusiji se vedno zastopa stališče, da bi bilo trebalo samoniklo državo, ki noče poznati nobenih zmagovalcev in premagancev, pustiti najmanj v blokadi, če se že ne da pripraviti proti njej kake nove ofenzive. Na poti proti Rusiji bi hotela Francija izvršiti še popolno podjarmljenje ali »strangulacijo« Nemčije, kakor jo je nameravala že leta 1918, ko sta jo Wilson in Lloyd George zadržala. To je prva in glavna želja Francije, ki pa v Genovi ni našla ne pomoči ne odmeva Narodnim zahtevam, da se vojne strasti morajo poleči, se je pridružilo tudi mnogo državnikov na konferenci in protivojna politika je dobila viden znak v razkolu med antanto.

Velika antanta je pokopana, razšlo se je zavezništvo, zmagovalci se je razpršilo, in sicer vse to po zaslugi francoskega ministrskega predsednika Poincaréa, ki je iz diktatorskega kapitalistično-imperijalističnega stališča odvzel Franciji nekdanjo veliko gesto idej ter jo zamenjal z grabežljivo in oboroženo pestjo zmagovalca, ki grozi in vpije celemu svetu: vrni in plačaj, ki zna pestiti in tlačiti, grabiti plen, ne zna pa saditi in graditi v novi dobi in novih razmerah.

Izkušnje svetovne vojne zahtevajo nov red za Evropo in s tem novim redom se današnja Francija ne more sporazumeti, zato jo pa izigravajo Lloyd George, Rathenau in Čičerin, ki predstavljajo dve tretjini Evrope.

Nemci, ki so prišli v Genovo, da zastopajo novo, republikansko Nemčijo, so popolnoma novi ljudje, ki se niso kazali v nekdanji carski Nemčiji. Nova Nemčija ima celo vrsto novih, zelo sposobnih ljudi in njih miren in trezen nastop v Genovi v primerjavi z nastopanjem francoske delegacije vzbuja domneve, da so se nekdanji cesarski Nemci z militaristično oholostjo in prusko nadržutostjo zopet pojavili in sicer sedaj v francoski vladni politiki. Vodja nemške delegacije Rathenau je nad vse trezen in mirno razlagal položaj Nemčije v okvirju evropske in svetovne politike. Njegove izjave so prepoje ne novega duha. Značilen in velevažen je ta njegov izrek: Upnik dolžnika ne sme tako potlačiti in potolči, da postane nesposoben za plačevanje dolgov.

Upnik, ki ubija, je Francija. Bila in tlačila je Nemčijo, pa je le ne more ubiti. Francija, ki ne pozna druge politike, kot oboroženo z osvojevanjem in maščevanjem, take politične nakane tudi Nemčiji pripisuje in od tod njen paničen strah pred nemško »revanžo«, misli namreč, da se Nemčija samo v maščevalne svrhe obnavlja in preurejuje.

Zapadni velekapital in imperijalizem je slikal Rusijo kot neko pošast, Rusija je pa prišla v Genovo ne samo kot politična stvarnost, temveč tudi kot politična moč prve vrste. Delegacija sovjetske Rusije je bila izborna pripravljena, sestavljena in popolnoma poučena o vseh, tudi o najtajnejših zadevah vseh držav. Vedno je zadel v živo in izborno poznavajoče vse trike stare diplomatične šole, je s svojim prožnim, svežim duhom in s svojo izredno bistrostjo presenečila ves svet. Čičerin je prvovrstni diplomat in tudi drugi ne zaostajajo za njim. Ruska delegacija, ki ni izključeno komunistična, se je pokazala v vsakem oziru složna in smotrena. Med ruskimi zastopniki je bil na primer tudi profesor Ključnikov, ki živi ves čas v Parizu, ki ni boljševik, temveč pripada ruskim inteligentnim emigrantom, ki so začeli v zadnjem času agitacijo za vrnitev v Rusijo in za sodelovanje z sovjetskim režimom. Ruski delegati so iz posvetovalnih sob prihajali tudi pred javnost in tako je na primer Rakovski, rodem Bolgar hodil predavati na genovsko univerzo, dokler niso Francozi iz strahu pred komunistično agitacijo začeli proti temu protestirati. Rakovski se je mirno uklonil, češ, nočem vam kratiti mirnega spanja, agitacija se bo pa vseeno razširila ter vas vse zagrnila.

Svet se je razdelil na veliko skupino, ki je za sporazum in ki odgovarja narodnim zahtevam in želji mirroljubja in novega evropskega reda in pa malo, okrog Francije, ki osamljena zastopa vojno politiko ter pozna samo lažnjivi, oboroženi mir. V tej mali grupi so države male antante in pa Belgija in celo te države ne

vse enako in brezpogojno. Danes so, bogzna, kje bodo jutri in tudi danes so okrog Francije samo po državniki, ki pa ne odgovarjajo narodnemu razpoloženju. — Prva skupina se narodu sama približuje, druga se bo pa morala približati.

Naš militarizem.

Med srbsko opozicijo se svita. Pod naslovom »1.300.000.000 dinarjev« piše beograjski »Nedeljni Glasnik« prav značilno o strašnih izdatkih za vojsko. — Tudi Francija reducira. Od 51 tisoč državnih uslužbencev, ki bodo radi varčnosti odpuščeni to leto, pa izhaja velika večina iz delokroga ministrstva vojne in mornarice, pri nas se pa pri vojski prav nič ne varčuje in ne reducira, nasprotno, izdatki in osebje raste od dne do dne. Finančni odbor je prav hitro izglasoval za vojsko proračun od ene milijarde, tristo milijonov dinarjev.

Pravijo, da šteje vojska 108.000 mož, potem bi odpadlo na vzdrževanje enega vojaka letno 12.000 dinarjev, ali mesečno 4000 kron. — Recimo, da drugače ni mogoče in da mora ta država — brez šol, brez bolnišnic, brez cest in železnic — v resnici imeti zaprtih 108 tisoč mož po kasarnah, odtrgati jih od dela ter k temu ogromnemu deficitu narodne delavne moči še pridjati finančni deficit od 1.300.000.000 dinarjev. Pa če bi se tudi na noben način ne dalo znižati veliko število stalne vojske, imamo vendar pravico zahtevati od vojne administracije vsaj to, da bodo sinovi davkoplačevalcev temu primerno živeli, ker država za njih plačuje.

Od tega smo pa zelo daleč. Celo častniki in zdravniki se pritožujejo, da primanjkuje v vojski milo za pranje in da je vsled tega strašna nesnaga in vsepovsod polno uši. Zdravstvene razmere so pod vsako kritiko, pri vsem tem je pa vojna administracija neprekosljiva, ker ni podvržena nobeni kontroli in ker je nedotakljiva celo od strani parlamenta.

Pogin rekrutov, eksplozije, katastrofe, afere pri vojnih nabavah — vse to ne sme vzbuditi niti suma v morda, s katero upravlja in gospodari z ogromno svoto ene milijarde in tristotisoč dinarjev. Varčuje se samo pri prosveti, pri invalidih, civilnih uslužbencih in na vseh drugih straneh, ki ne predstavljajo niti sile niti izdatne pomoči vladnih strank.

Tako srbski list opozicije, v vladnih listih pa čitamo vse kaj drugega. O vojski se često razpravlja, kdo bo postal general, kdo bo pri raznih komisijah in paradah, samo o tem se nikdar ne govori, da naša mladina v vojski propada, ker za prehrano in drugo preskrbo ne dobi niti tretjine od tega, kar ji po raznih proračunih pripada.

Pred kratkem smo v beograjskem »Balkanu« celo čitali, kako reveži da so — oficirji. Patrijotični člankar pravi, da ne morejo živeti. Obleka mnogo stane, krog se večkrat menja, razne parade so na dnevnem redu, reprezentirati je treba, — plače so pa tako nizke. Kaj vojak z raztrgano ušivo obleko, brez perila, ob neužitni »orbi« in plesnivjem kruhu, general, pukovnik, major, to so reveži, toliko bi morali reprezentirati, pa ni dovolj denarja!

Vojak je lačen in raztrgan, v vsaki garniziji je nekoliko obrtnikov potlačenih in uničenih, ker jim vojaški erar noče plačati raznih nabav, celo oficirjem se zdi plača prenizka, kam gredo vendar milijarde, ki se s tako naglico izglasujejo v finančnem odboru ter s tako silo izmolzejo iz bednega ljudstva?! — Ne vprašuj! — Naš militarizem je visoko nad javnostjo in nad parlamentom, obrne se pa z vso silo tudi proti vsem, ki si upajo tirjati odgovorov in računov.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Bučni in nadepolni glasovi o ameriškanskih posojilih so se polegali. Zadnjič objavljena izjava ameriškanske vlade je gospodom zaprla sapo. — Klubi se vneto pripravljajo na proračunsko debato. Seje parlamenta bodo najbrž odgodene na po Binkoštih in v tem času bo dovršeno poročilo finančnega odbora o proračunu. Debata se v političnih krogih pričakuje z veliko napestostjo, ker ne bo samo finančnega, temveč tudi političnega značaja. — Vlada bo o predlogu angleškega predsednika Lloyd Georgea, ki se nanaša na rešitev jadranskega vprašanja med Italijo in našo državo, končno veljavno sklepala, kakor hitro se vrne naša delegacija iz Genove. Gospod Pašić je pa še pred svojim odhodom nasvetoval kolegom, naj se ne prenačijo s svojim sklepom, ima torej »vreme«, sicer se pa cela zadeva vodi zelo zagonetno in tajno, kakor je v beograjski zunanji politiki sploh navada. — Kraljeva poroka bode menda odgodena. Vlada o tem ničesar ne objavi, pa tudi ne oporeka temu, kar pišejo razni listi iz svojih »zanesljivih virov«. Kot povod za odgoditev se navaja zdravstveno stanje princeze Jelene, sestre bodoče jugoslovanske kraljice. Kralj se je v soboto odpeljal, listi so pisali, da potuje naravnost v Bukarešto, sedaj, ko se je vrnil, pa pravijo, da je samo nekaj časa spremljal ru-

munskega princa Pavla, ki je odšel sedaj sam v Bukarešto.

BOLGARIJA.

Nemiri niso tako resni, kakor se je prvotno razglašalo po listih. Narod samo izganja Wranglovo soldatesko ter izpopolnjuje samo to, kar je vlada že poprej odredila proti ruskim beguncem, ki nočejo spoštovati bolgarskih zakonov in ki bi v svojih organizacijah radi predstavljali nekako suvereno silo v državi. Položaj se lahko poostri samo vsled izpadov domačih reakcionarjev, ki so se zvezali z Wranglovci proti zemljoradniški vladi. Vodja vseh šovinističnih strank Todor Aleksandrov, ki organizira tudi komite na našem ozemlju, ali takozvane makedonstvujušče, je Wranglovce podprl in če ne bo odjenjal sedaj, ko je narod stopil na plan, se lahko razvname tudi oster boj proti domači reakciji.

MADŽARSKA.

Po madžarskih mestih se prirejajo veliki shodi, kjer se ostro napadajo točke mirovnih pogodb. V Kečkemetu je na takem shodu govoril ministrski predsednik grof Bethlen ter povdarjal, da je treba narod obvarovati okov, katere mu nalaga trianonska mirovna pogodba. Madžarski narod mora začeti boj zoper vzroke in vire gospodarske bede.

Po genovski konferenci.

Angleški ministrski predsednik Lloyd George je po svojem povratku iz Genove izjavil v nekem razgovoru o genovski konferenci: »Garancijska mirovna pogodba je najvažnejša, kar se je doseglo v Genovi. Boljševiki so po svoji dolgotrajni izolaciji prišli v stik z zapadnimi silami in so se sedaj prepirali, da svojih načel drugim narodom ne morejo vsiliti. Cena kreditov, katere zahtevajo zase, je priznanje načel mednarodnih odnosov. O ciljih Rusov je izjavil ministrski predsednik Lloyd George, da ne dvomi o odkritosrčnosti in iskreni želji in volji ruskega naroda po miru. Vsi evropski narodi, tudi francoski, zahtevajo mir.«

Samo da oblastniki nočejo miru, kakor pri nas in v drugih državah, ki se oklepajo francoske vojne politike.

Beleške.

Nezadovoljstvo radi razdelitve na oblasti. Iz vseh pokrajin prihajajo izjave nezadovoljstva radi delitve na oblasti in posebno lepo in veselo je to, da ravno prvaki, ki so se toliko vnmali in trudili za parcelacijo, stavlja sedaj, ko bi se imela izvršiti, razne predloge in proteste s pozivi na kolitične, zgodovinske, gospodarske in še druge interese. Nezadovoljni so v Črni gori, kjer bi vsak od peščice vladnih pristavov najraje imel ves oblastni aparat radi raznih profitov v svoji hiši, nezadovoljni so v Dalmaciji, kjer demokratski poslanec venomer sestavlja razne spremembne predloge in v Vojvodini so sami vladni ljudje dvignili prapor enotnega Banata. Bečkereški veliki župan Joca Bogdanov je te dni sam predsedoval shodu, kjer je dr. Mihajlovič, istotako »državotvorna« in zanesljiva oseba, sestavljal in predlagal proteste na vlado proti razdelitvi Banata, ki bi iz političnih, gospodarskih in prometnih interesov moral ostati enoten. — Lep Babilon se si zgradili vladinovci, v praksi enotna in edinstvena uprava malo drugače izgleda, kot pa na papirju.

Novi generali. Z veliko važnostjo in vnmemo se razpravlja v vojaških in tudi v vladno političnih krogih, ki so tesno zvezani z vojsko, o tem, kdo bo vse postal general povodom kraljeve poroke. Belo in črnoroki so se kolikor toliko zedinili glede svojih generalskih kandidatov. Vojni minister jih bo mnogo predložil, na izdatke in narodna bremena se naš militarizem itak ne ozira, in vrhu tega se bodo generalski čini še uvedli tam, kjer jih dosedaj ni bilo. Srbski zakon o ustroju vojske namreč ne pozna vojaških sodnikov in zdravnikov v generalskem činu. Vojni sodniki in zdravniki lahko dosežejo najvišjo čast podkovnika, sedaj se je pa vojno ministrstvo odločilo, da po francoskem vzoru uvede tudi generalski čin v vojno sodnijski stroki. Povodom kraljeve poroke dobimo torej tudi nekaj vojno-sudskih generalov.

Naši fantje-vojaki imajo v Srbiji — pravi raj! — To je ugotovila posebna »komisija« samostojnežev, ki nočejo zasledovati general Zečevićevih krivic, pač pa obiskujejo srbske kasarne, da potem poročajo, kako je našim fantom nad vse dobro pri vojakih. Včerajšnje »Jutro« ima »izvirno poročilo« iz Beograda, ki pravi, da sta obiskala samostojna poslanca Majcen in Dobnik vojake v Kragujevcu ter ugotovila, da se jim prav izborno godi, da imajo točno in dobro hrano, snažna ležišča, izborna telovadnica in bogzna, kaj še vse. Samostojneži so torej našim fantom proglasili srbske kasarne za pravi raj, kjer se s smehom in ogorčenjem zavračajo trditve, da se našim fantom slabo godi, — mi pa upamo, da naši fantje-vojaki teh samostojnih obiskov in proglasov ne bodo pozabili, temveč čvrsto obdržali v spominu in primerni zahvali!

Tako je pri nas! Pred nedavnim časom smo poročali, da so obsojeni komunistični poslanci: Filip Filipo-

vič, Salaj in Kovačević v zaporih oboleli in so jih radi boleznimi prepeljali v beograjsko bolnišnico. A v bolnišnici jih niso dali v kake posebne oddelke, ampak so jih vsprejeli med sifilitike in jim odkazali najbolj umazana in zanemarjena ležišča. Te pomilovanja vredne žrtve sedanjega brezpravnega režima pa so se le nekaj dni lečile v bolnici, ker sedaj so jih že zopet prepeljali v zapore — menda iz bojaznosti pred prekučijami v Bolgariji. Na genovski konferenci je zahteval ruski komisar, za zunanje zadeve Čičerin od našega zunanjega ministra Ninčiča, da mora naša vlada prenehati s preganjanjem komunistov in odpustiti kazni vsem onim, ki so bili obsojeni pod pretvezo soudeležbe pri atentatu na kralja. Ako bo naša vlada izpolnila ravnokar omenjene pogoje glede komunistov, bo dovolila tudi Rusiji povratek našim državljanom. Čisto pravilno, ker naše vladinove se samo lahko ukroti z grožnjo: zob za zob.

Površitev političnih procesov je odredilo ministristvo pravde ter izdalo sodiščem po južni Srbiji nalog, da takoj začnejo s razpravami. V to svrhu naj se odgodijo privatne in manj važne pravde. Po južni Srbiji so ječe namreč polne »političnih zločincev« po raznih obznanih in izjemnih zakonih, ljudje že mesece in mesece trpijo po strašnih ječah in večina niti ne ve, česa je obdolžena. — To bi lahko minister že davno odredil, da se je sedaj spomnil, mora imeti tudi svoj poseben vzrok: ali hoče vso krivdo zvaliti na demokratski rovaš, sebi pa pridobiti nekaj simpatij, ali ga je pa strah ljudskega ogorčenja, ki bi si lahko vzelo vzgled po Bolgariji.

Dnevne novice.

Še celo sedanji vladi je zamrzela Hribarjeva klečplaznost. Naš pokrajinski namestnik Hribar se je hotel vladi ter kralju prav posebno prikupiti na ta način, da je na dovoljen ter nedovoljen način zbiral darove po Sloveniji, da jih pokloni kralju ob priliki poroke. Te darove so zbiral po Hribarjevi zapovedi razne demokratske organizacije. Bolj petičnim SHS državljanom v Sloveniji pa je pisal gospod namestnik pisma, v katerih je tirjal od njih v znak dinastične udanosti kar po stotisoče kot dar na oltar kraljeve poroke. S to zbirko za kraljev poročni dar je hotel gospod Hribar povzdigniti sebe in si iztisniti kako posebno odlikovanje, a je dosegel še pred poroko s svojo preveliko klečplaznostjo ravno nasprotno od nameravanega. S Hribarjevo zbirko poročnih darov se je bavil celo ministrski svet in izdal komunique, v katerem daje posebna navodila, kako in v katere svrhe se smejo zbirati darovi. Črno »nehvaležnost« napram namestniku Hribarju pa je pokazal rumunski svatbeni odbor, ki je proti udeležbi g. namestnika pri ožjih svatbenih svečanostih. Ali z drugimi besedami: Za ves trud, katerega je imel g. namestnik z dovoljenim in nedovoljenim nabiranjem svatbenih darov še na svatbo niti povabljen ne bo! Kaj takega pa g. Hribarju gotovo niti sanjalo ni!

Vladni komisar mestne občine za Ljubljano. Kakor znano, je vlada po batinaškem receptu sedanjega režima razpustila zbornico ljubljanskega mesta in odstavila tudi župana dr. Periča pod pretvezo zakonitve novega občinskega volilnega reda. Komisarijat nad ljubljansko mestno občino je seve poverjen demokratu dr. Bogomilu Senekoviču, ki je v soboto prevzel vodstvo občinske uprave.

Minister Pucelj skrbi za svojega zeta. V poljedelskem ministristvu je imenovan kabinetnim šefom v činu načelnika drugega razreda Miloš Stibler, ki se je pred kratkem poročil s hčerko ministra Pucelja. Pucelj se je torej hitro pobrigal za svojega zlahtnika.

Demokratje in slabostojni pogoreli. Od Sv. Vida nad Valdekom nam poročajo: Za nedeljo, dne 21. maja napovedan shod demokratske stranke se je izjalovil. Spindler, kateremu se je pridružil par samostojnežev je z njimi vred pogorel. Hotel je govoriti, toda vrli pristaši naše Kmetске zveze so mu naštevali venomer toliko »vročih«, da ni mogel priti do besede. Moral je oditi z veliko blamažo. Popihali so jo tudi samostojneži s prav dolgim nosom. Naši somišljeniki pa so vzklikali »Živijo Korošec, živijo Kmetска zveza!«

Reforma. Na zahtevo Rima se je zdaj izvedla že dolgo nameravana reforma minoritskega samostana v Ptuj. Glavne točke reforme so: povrnitev k prvotnim redovnim pravilom, zopetna uvedba redovne skupnosti, obvezna redovna obleka v samostanu in izven samostana; vsakdanji skupni zbor. Dosedanjim udom se je dalo na razpolago: ali ostanejo v samostanu in se pridružijo novim sobratom, ki so prišli iz Dalmacije, ali pa prestopijo k škofjski svetni duhovščini. Ob enem se izločita iz reda župniji Sv. Vid pri Ptuj in Sv. Trojica v Haložah, tako da ostane s samostanom združena samo domača župnija sv. Petra in Pavla v Ptuj. Tekom časa se namerava uvesti v samostanu zopet novičar, kakor je bil nekdaj v tej hiši; seveda bo treba prej celo hišo popraviti. Hiša nasproti samostanu, ki se je postavila z redovnim imetjem za stranke se proda. — Dosedaj so sprejeti med škofjsko duhovščino č. gg. p. Franc Vajda, p. Benedikt Čirič, p. Bernardin Salamun, p. Ludovik Rantaša, p. Juvenal Pihlar.

Komisija radi rekrutske tragedije. Te dni je bila v Valjevu sekcija parlamentarne komisije za preiskavo krivde v general Zečevići aferi. V komisiji je bil od prečancev in opozicije poslanec Jugosl. kluba dr. Šimrak in pa socialist Etbin Kristan. Komisija si je ogledala pehotno in topniško posadko ter valjevsko bolnišnico. Člani komisije so govorili z vojaki iz različnih krajev. Takoj po prihodu je v valjevski bolnišnici umrlo 28 vojakov iz Bosne in vsi preostali sedaj soglasno obtožujejo mostarsko vojaško komando, ki se ni bri-

gala za zdravje vojakov ter je pustila, da so po več dni ležali brez oskrbe v napol razpadlih barakah. Druga sekcija komisije je odpotovala v Skoplje. — Obiski takih komisij so seveda napovedani in dobro pripravljene. Tem potom se mnogo zločinov nad našo mladino ne bo dalo dognati. Take inspekcije so nam že iz avstrijskih časov dobro znane. Nesnaga se prikrije, vojakom se pa zabije, kako morajo govoriti; gorje, kdor ne uboga! Mrtvi ne govorijo, živi se pa udajo, da bi jim pozneje ne bilo še hujše. Komisije ne zadostujejo za odpravo nezgodnih razmer v naši vojski.

Javnosti v pojasnilo. Kakor so poročali sobotni ljubljanski listi, je stopila zadeva obstoja trgovskih in obrtnih šol v kritičen štadij. Po naredbi vsega ministristva z dne 15. junija 1921, objavljeni v »Uradnem listu« št. 79-1921, in po posebnem pravilniku prosvetnega ministristva, so bili določeni prejemki posameznim nastavnikom za njih prekomerni pouk. Ti honorarji so bili izplačani do dne 31. dec. 1921. Izplačevanje omenjenih nagrad se vrši ves čas redno na srednješolskih zavodih, ki so podrejeni prosvetnemu ministristvu. Od 1. januarja naprej, torej že nad štiri mesece ni prejelo učiteljstvo na trgovskih šolah kakor tudi na tehniški srednji šoli nagrad za nadure in vnanji profesorji in učitelji pa sploh nobenega plačila za svoje delo. Vse intervencije merodajnih oseb v Ljubljani, kakor tudi posredovanje poslancev so ostale brez uspeha. Učiteljstvo strokovnih šol je vsled tega sklenilo opustiti vse nadure. Ker prekinjejo s poukom hkrati tudi vse vnanje učne moči, bo de odslej odpadel pouk v mnogih najvažnejših predmetih popolnoma ali pa se bo precej skril. Ako se zadeva ne uredi v bližnjih dneh, preti vsem učencem in učenkam gori omenjenih šol nevarnost, da ne bodo izprašani iz posameznih učnih predmetov in da vsled tega ne dobe letnega izprievala. Nadaljnja posledica bi bila, da izgube vsi ti učenci in učenke celo leto, s čemer ne bo prizadeta le mladina, ampak še prav posebno starši. Že itak redki učitelji trgovskih strok pa zapuščajo nevhvaležni stan nastavnikov trgovskih šol in prevzemajo službe, ki jim nudijo za njih delo najmanj dva- do trikrat boljše prejemke. Iz navedenega je razvidno, v kakšni nevarnosti se nabaja naše strokovno šolstvo, katerega obstoj in razvoj ni samo v interesu trgovskega in obrtnega stanu, ampak je od pravilne in pravočasne njegove rešitve odvisna cela vrsta drugih vprašanj gospodarskega in socialnega značaja. Kam nas bo dovedlo neprestano množenje nepotrebnega duševnega proletarijata z ustanavljanjem in vzdrževanjem tolikoga števila gimnazij in ženskih učiteljskih, prepotrebno strokovno šolstvo pa se izroča pogini! Apeliramo na poslance vseh političnih strank, kakor tudi na Trgovsko zbornico, na Državni trgovskih gremijev in na ostale merodajne faktorje, da se takemu postopanju, ki zamore škoditi ugledu naše državne uprave in ki ogroža eksistenco velikega števila učencev, napravi konec.

Državotvorni patrijotizem JDS učiteljev. JDS učitelji razpošiljajo vabila na svoja okrajna učiteljska zborovanja na državne stroške kot »službenec«, poštne proste zadeve. Teorija in praksa, besede in dejanja, so dve različni stvari. Kaj ne, gospodje patrijoti za plačilo!

Naš župan umrl. Od Sv. Križa pri Ljutomeru nam poročajo: Dne 20. t. m. je umrl v mariborski bolnici v najlepši moški dobi župan iz Logarcev Jožef Rep. Zatisnil je oči po dolgotrajni in zelo mučni bolezni — raku v goltancu. Z rajnim Repom je izgubila KZ svoje ga zvesto neustrašnega člana, križevska župnija vrlega kristjana, domača hiša pa s skrbnega očeta in gospodarja. Rajni zapuščala žalujejo vdovo in tri nepreskrbljene otroke. Truplo blagopokojnega so prepeljali iz Maribora k Sv. Križu in so ga tamkaj izročili materi zemlji na slovesen način in med obilno udeležbo. Žalujoci rod-bini Repovi naše sožalje, rajnemu pa večni mir!

Dr. Milan Roje — odžagan? Zagrebški poslanec demokratske stranke dr. Milan Roje je nedavno objavil v »Slobodni Tribuni« ciklus člankov, v katerih se je izrekel za razdelitev države na legislativno avtonomne pokrajine. Članki so izhajali pod zaglavjem: »Za boljšo budućnost naše kraljevine«; (sedaj izhajajo tudi v ljubljanski »Jugoslaviji«). »Nediscipliniranost« demokratskega »avtonomista« je zagrebške batinaše tako razkačila, da so izdali v zadnji seji odbora mestne organizacije poseben komunike, v katerem ga pozivajo na izvedbo konsekvenc. Lepa »demokracija«, ki onemogočuje pametnim in stvarnim pristašem delovanje v javnem življenju.

Izžrebani porotniki v Mariboru. Za drugo redno porotno zasedanje, ki se prične dne 12. junija, so bili izžrebani kot glavni porotniki in sicer iz političnega okraja Maribor sledeči: Brus Matija, posestnik v Plintovcu; Dobaj Franc, trgovec v Št. Juriju ob Pesnici; Dogonik Jožef, posestnik v Gačevcu; Dolajš Franc, posestnik pri Sv. Jakobu v Slov. gor.; Donko Mihael, posestnik v Vukovskem dolu; Franč Franc, posestnik v Bohovi; Franč Jernej, posestnik v Bohovi; Glaser Anton, posestnik v Bistrici pri Rušah; Gorjup Peter, posestnik v Jurjevskem dolu; Hlade Matija, posestnik v Gornji Sv. Kungoti; Jerič Alojz, veleposestnik v Počehovi; Knechtl Karl, posestnik v Ciglencih; Kraner Ivan, posestnik v Kamnici; Karner Jožef, posestnik v Roš-pohu; Klasinc Franc, posestnik v Hotinji vasi; Kralj Andrej, trgovec s senom v Slov. Bistrici; Mulec Kranc, posestnik v Dragučevi; Paluc Alojz, posestnik v Spodnjem Dupleku; Predan Valentin, posestnik v Planici; Šantl Anton, posestnik v Spodnjem Jakovskem dolu; Visočnik Karl, posestnik v Pohorju; Verdonik Andraž, posestnik v Lobnici; Zel Alojz, posestnik in župan v Ciglencih; Znidarič Peter, posestnik v Dragučevi in Žitnik Maks, posestnik v Limbušu; iz političnega okraja Ptuj: Čuš Mihael, posestnik v Mezgovcih; Janžekovič Kranc, želar v Gorišnici; Kelemina Andrej, posestnik v Grabah; Kostanjevec Simon, pos. in župan v Muretcih; Kukovec Anton, posestnik v Ragoznici; Kovačec Janez, posestnik v Mostju; Meško Jožef, posestnik v Sosedski; Rakuša Matija, mizar v Hajdinu in Sever Ivan, posestnik v Frankovcih; iz političnega okraja Ljutomer: Dunaj Franc, posestnik v Cezanjevcih in Rajh Jakob, posestnik v Ljutomeru. — Nadomestni porotniki: Jančar Franc, hotelir; Jaš Maks, trgovec; Kurnik Franc, fotograf; Nekrep Josip, tesarski mojster; Ogorevec Franc, orožniški stražmojster v pokoju; Reisman Friderik, hišni posestnik; Segalla Julij, posestnik žage; Šepce Marko, tr-

govec in Tavčar Janko, trgovec z lesom, vsi v mestu Mariboru.

Kredit za oficirje. Kredit za nove oficirske paradne uniforme povodim kraljeve poroke je baje odbit. Najprej je bil določen na dva milijona, potem so se pa dolgo prerekali, da je to premalo in sedaj so se le izrekli, ter kredit odbili. Mogoče so ga samo na videz odbili, v resnici in prikrito bodo pa gotovo tudi oficirjem prispevali z lepimi zneski k posebno sijajni paradi.

Kolonizacija. V Beogradu je dovršena konferenca šefov agrarnih uradov, ki je redigirala tehnični plan kolonizacije. Določeno je to-le: 1. Naseljevanje se bo v bodoče vršilo samo za stalno in zemlja se bo delila brezplačno ali pa na odplačevanje, v zakup se pa ne bo več dajala, ker se je izkazalo, da zakupniki nimajo prave vneme za pravilno obdelovanje in izrabljanje, tako da zemljišča propadajo. 2. Naseljenci bodo dobili svoje dele šele potem, ko bo končno dovršena razdelitev hiš in njiv na kompleksih, ki ne bodo potem nikdar več podvrženi novim delitvam. 3. Predno se naseljenci doselijo, bodo postavljene lesene hišice, dobavljene iz Nemčije, tako da vsak pride že na gotovo in da ne bo v skrbeh, kam bi se dal pod streho. 4. Naseljenci ene kolonije naj bodo po možnosti iz istega kraja, da se bodo med seboj bolje razumeli in 5. se bo naseljevanje vršilo tudi z ozirom na zdravstvene in klimatične razmere tako, da se v malarične kraje Makedonije n. pr. ne bodo pošiljali hribovci.

Ugledni lopov — zasačen pri delu. V Novem Sadu vzbujala veliko senzacijo vlom v galanterijsko trgovino Henrika Vogel, še večjo pa oseba vlomilca. Trgovec Vogel je prišel v soboto proti eni uri, ko so vse trgovine zaprte domov in slučajno je krenil še poprej v svojo trgovino, kjer je v veliko začudenje zagledal nekega človeka pred svojo Wertheim-blagajno. Stopil je bližje ter spoznal v nenavadnem gostu svojega sosedo — uglednega trgovca in lastnika kinopodjetja Leopolda Rezerja, ki je v mestu znana in ugledna oseba. Na vprašanje, kaj tu dela, Rezer ni dal odgovora, temveč je skušal pobegniti, Vogel ga pa je zgrabil ter poklical policijo. Rezerja so takoj zaprli in policija je prišla do prepričanja, da je ta človek, ki je tako dolgo igral vlogo uglednega meščana ter prav razkošno živel, nevaren zločinec in da ima najbrž tudi druge zločine v Novem Sadu na vesti. Lani je bilo vlomljeno v Vogelovo trgovino, kmalu na to pa v Lustigovo banko in menjalnico, kjer je izginilo več stotisoč dinarjev v raznih tujih valutah. Ljudje se spominjajo, da je Rezer baš v tem času večkrat menjal dolarje ter posebno razkošno živel. Vse to je zaprt Rezer tajil, ali pa molčal na vsa stavljen vprašanja in končno ga je policija vzela s seboj, ter v njegovi navzočnosti začela hišno preiskavo. Policiji se je kmalu posrečilo, da izvleče na dan razno vlomilno orodje, Rezer je pa porabil priliko, zgrabil menda že pripravljeno steklenico cijankalija, jo izpil ter se zrušil na tla, kjer je v par minutah izdahnul.

Pozor pred goljufij! Glasom poročil, ki jih je sprejel naš konzulat v Švici iz Madrida, obstoja v Madridu mednarodna družba goljufov pod imenom »Etablissemento novelty«, oziroma »International office novelty mundial artistica Madrid, Calle Feraz 13—15.« Ta družba razpošilja raznim privatnim osebam prospekte za prodajo raznobarnih razglednic. Od naročnikov zahteva 15 frankov naplačila. Ko pa sprejme denar, ni o družbi nobenega glasu več. Ker je mogoče, da tudi tukaj poskusi svojo srečo, svarimo pred nakupom teh »razglednic.«

Glad v sarajevski državni bolnici. Sarajevska »Hrvatska Sloga« prinaša vest, da se je v sarajevski državni bolnici začelo pravo sestradovanje bolnikov. »Hrana« niti po kvaliteti niti po kvantiteti ne spada v pojem hrane, ker je vsako jedilo samo blede falzifikat originala. Na primer se za par sto bolnikov potroši dnevno samo 2 kg masti in tako ni čuda, pravi list, da so bolniške juhe — čorbe nekake »čorbe čorbinih čorb.« Ker take »dijete« nobeden bolnik ne prenaša, vlada med njimi prava lakota, od uprave se pa nekateri močno debelijo. Pri taki hrani prihrani uprava mesečno 30—40.000 K in ti prihranki bodo zopet samo za one, ki se debelijo.

Radi poročnega daru kralju Aleksandru je tudi sarajevski mestni odbor na dolgo in na široko razpravljaj Del članov je zahteval, da se ustanovi kaka dobrodelna institucija, drugi pa, da se osebo s posebno deputacijo izroči kralju Aleksandru kak dar. Največji patrijoti in državotvorci so bili za drugi način poklonitve, zmagali so pa vendarle prvi.

Pred občinskimi volitvami v Dalmaciji. Kruha Dalmaciji ne dajo, za glasove se pa že na vso moč pulijo vladne stranke. Razni načelniki, komisariji in pisarji gredo vsako nedeljo in tudi med tednom ven v vasi, da agitirajo za radikalijo in policajdemokracijo. Najživahnejša je agitacija v dubrovniškem okraju. Večina je za hrvatski blok in celo zemljoradniški shod dr. Leontiča se je prevrgel v pravo blokaško manifestacijo.

Kriza v beograjski mestni občini. Nasprotja med radikali in demokrati prav ostro odmevajo tudi v beograjske mimestnem odboru. Odbor ne more delovati, ker se danes od ene, jutri pa od druge strani nasprotuje in ugovarja. Pričakuje se demisija občinskega predsednika in za njim tudi odbora.

Štrajk v Vranji. Kakor poročajo »Novosti« v Beogradu, so stopili v Vranji tobačni delavci v štrajk, državna uprava jim je pa mesto kruha začela deliti za por po zakonu »o zaščiti države.« Državna uprava upošteva draginjo samo pri vednem zviševanju svojih in ministrskih plač, delavske boje za golo in bedno življenje pa smatra za »protidrjavna« dela.

Čekovni urad ogoljufal za 2.300.000 dinarjev in pri-

jet. Pred nedavnim časom je ogoljufal uradnik zagrebskega čekovnega urada urad za 2.300.000 dinarjev in nato pobegnil. Te dni pa je prejela zagrebska policija od dunajske brzoglavke, da je aretiran v Celovcu na podlagi od zagrebske policije izdane tiralice Vojko Mikolji, ki je izvršil zgoraj omenjeno poverbo. Vojko Mikolji si je kupil v okolici Celovca vilo in se je hotel tamkaj naseliti stalno, a bo sedaj izročen potom avstrijske policije zagrebski.

Ukraden ček od 250.000 K. V Zagrebu se je vršila te dni razprava proti poštnemu asistentu Maksu Golob, ki je ukradel iz priporočene pisma ček na 250 tisoč K. V družbi z mladoletnima Josipom in Milanom Marušić je ček dvignil in vsi trije so si porazdelili med seboj stotisočake. Sodišče je prisodilo Golobu dve leti, a mladoletna Marušić sta dobila po osem mesecev zapora.

Doživljaj trgovskega pomočnika iz Splita. Zagrebski policiji se je javil splitski trgovski pomočnik Ante Jožić in izpovedal sledeče: Dne 19. t. m. je odpotoval iz Splita v Zagreb, da nakupi raznega blaga. Od urada za prenočevanje je tujcev mu je bila nakazana soba, v kateri je že bil trgovec Zeferin Budrovič, ki je tudi bival v Zagrebu radi nakupa blaga. Jožić pravi, da je imel v denarnici 113.000 K, od katerih je bilo 36.000 K njegova in last Budroviča, 76.000 K pa mu je dal splitski trgovec Ivan Trumbić z naročilom, da mu nakupi za to svoto blaga. Jožić izpoveduje, da je pokupil razne robe za 24.000 K. Ko se je te dni ob 12. uri vračal iz kavarne proti odkazanemu mu prenočišču, so ga obkolili štirje in ga podrli na tla. V borbi so mu iztrgali napadalci sukno in on je celo izvlekel nož, da se ubrani, pa mu ni uspelo. Na tleh ležečega so napadalci oropali listnice z denarjem vred. Nato so ga lopovi pustili na tleh ter izginili. Mimo napadenega Jožića ste prišli že kmalu za roparji dve elegantni dami, ki ste ga na tleh ležečega vprašali, kaj da je in kaj da se mu je zgodilo. Jožić jima je pojasnil svoj položaj in ju prosil, da stopite oni dve do policije. Dami ste izginili v noč, a policije ni bilo. Nato je Jožić zbral vse svoje še od strahu preostale moči in šel sam na policijo. O Jožićevi zadevi vodi policija preiskavo.

Prijeta razbojniška banda. Policija v Brodu je aretirala razbojniško bando, ki šteje 18 članov. Tolpo so odkrili na ta način, ker se je njen vodja sprl s svojo ljubico, ki ga je prijavila policiji kot začetnika zločina, ki se je izvršil nad brodskim meščanom Mladenom Mihajlovič pred nekoliko meseci. Preiskava je dognala, da je ta banda izvršila od prevrata sem v okolici Broda veliko vlomov in tatvin. Te dni so našli na železniški progi štiri mrljice, katere je povozil vlak, a so jih tolovaji najprej izropali, nato ubili, a konečno so jih vrgli na železniški tir. Preiskave proti tolovajski tolpi so v polnem teku.

Iz zasede ubit mladenič. Javljajo iz Velikega Beckereka: Dne 18. t. m. se je izvršil na potu med Kumanom in Melenacom uboj nad 18letnim mladeničem. Mladenič je imel doslej še neodkrita sovražnika, ki ga je ubil iz maščevanja. Počakal je na svojo žrtv v zasedi in ko se mu je približala, jo je ubil z udarci po glavi.

Smrtna nesreča na novosadskem letališču. Minulo sredo popoldne se je zgodil na letališču v Novem Sadu smrten slučaj. Poročnik Radović se je spuščal z letalom na zemljo baš tamkaj, kjer so pešci ravnokar vežbali. Aparat se je spustil tako nizko, da je vojaštvu pretela smrtna nevarnost. Prestrašeni vojniki so se vrgli na zemljo, a ko so po odhodu letala zopet vstali, so opazili enega svojih tovarišev v krvi z napol odtrgano glavo. Nesrečnež je za nekoliko minut izdihnil.

Zopet požar na beograjskem kolodvoru. V noči od sobote na nedeljo je nastal požar v nekem magacinu beograjskega kolodvora. Vojak, ki je stal na straži, je še ob pravem času opazil dim in oddal je v znak alarma nekaj streliv. Priteklo je železniško osebje, ki je ogenj zadušilo, škoda pa le znaša kakih 10 usoč dinarjev. Oškodovani so potniki na prtljagi in železniška uprava na raznih stvarih, shranjenih v magacinu. V Beogradu in po drugih južnih mestih se vedno kaj vname, ali pa eksplodira in to je tudi znak velike brezbrčnosti in pomanjkanja smisla za vrednost in varnost.

Zgodovinski zvon. Leta 1850 je daroval knez Alek-

sander Karagjorgjevič leta 1848 novo zgrajeni cerkvi v Mrčajevcih v ljubickem srezu zvon z napisom: «Priloži cerkvi Mrčajevočoj knjaz Srbije Aleksandar Karagjorgjevič, za pokoj duše ocu Gjorgju i materi u 1850 godini.» Na drugi strani zvona pa je bil napis «Iiveno v Vršču (1850), težina 650 oka.» Ta zvon je zaplenila okupacijska oblast 30. sept. 1916. Snemali so ga z zvonika italijanski vojni ujetniki, poleg katerih sta bila v zvoniku, ko so snemali zvon, dva vojaka Nemca. Ko so vrgli zvon z zvonika na tla, se je vsled udarca ob zemljo zvonik tako stresel, da sta padla za zvonom z zvonika ona dva nemška vojaka in obležala pri priči mrtva. Pri pogledu na mrtva dva Nemca niso hoteli italijanski ujetniki več v zvonik po drugi zvon. Madžarski oficir jim je grozil z revolverjem, a zaman, nobeden se ni upal več v zvonik in tako je ostal drugi zvon rešen do danes. Sedaj prosijo farani cerkve v Mrčajevcih, da jim naj kralj Aleksander podari drugi zvon mesto odvzetega iz leta 1850.

Proučevanje južnih krajev. V Skoplju je osnovan geografsko-etnografski odsek Geografskega društva v Beogradu za znanstveno proučevanje in spoznavanje južne Srbije. Na čelu tega odseka je dr. Sima Trojanović, vseučilišni profesor.

Prvi avstrijski kander umrl. Prvega in bivšega avstrijskega kancerja dr. Mayrja je zadela 21. t. m. kap tako, da je bil pri priči mrtev.

Mramor v Srbiji. Tik železniške postaje Jovac, ki je med Jagodino in Čuprijo, so odkrili več milijonov kubičnih metrov mramorja, ki se baje lahko primerja s — karaskim.

Trgovina Anglije z Jugoslavijo. Londonski gospodarski list «Economist» prinaša redno poročilo o trgovskih vezeh z drugimi državami ter pravdno oz. razlaga tudi politične razmere, ki so povod boljše ali slabše trgovine. Po vesteh tega lista je v letu 1921 iz Jugoslavije v Anglijo uvoženo blago za 759.542 funtov šterlingov, iz Anglije v Jugoslavijo pa za 1.073.041 funtov šterlingov. Promet je bil nekaj časa večji kot l. 1920, začel je pa naglo zopet padati. Po mnenju Angležev ta slaba trgovina ne izvira toliko iz visoke angleške valute, kakor iz gospodarskih zaprek v Jugoslaviji, iz visoke carine in prevleke vojske. To velja tudi za Madžarsko in Čehoslovaško, Bolgarija n. pr. pa prav dobro trguje tudi z Anglijo.

Naš parobrod v svetu. Iz Rozarija (republika Uruguay) javljajo, da je prispel tjejak iz Rio de Janeira trgovski parobrod «Mrav», last družbe Oceania. Vsi častniki kot moštvo parobroda so Dalmatinci. Parnik «Mrav» je bil do avgusta minulega leta pod zavezniško kontrolo in je plul pod italijansko zastavo. Od lanskega avgusta pa je ukinjena zavezniška kontrola in od tedaj vozi ladja pod našo zastavo. Iz Anglije v Rio de Janeiro je pripeljal parnik premog, iz Rozarija v Evropo pa bo vozil pšenico in koruzo.

Mala ilustracija češko-ruskih gospodarskih odnošajev. «Prager Presse» piše, da je sovjetska misija naročila pri tvrdki Nesselberg v Moravski Ostrovi 18 vijakov za ruske železnice. Tvrdka, ki je vsled pomanjkanja naročil že mislila na odpust delavstva, bo sedaj uvedla intenzivnejše delo, ker morajo biti vijaki zgotovljeni v treh tednih. Sovjetska vlada bo plačala material takoj po sprejemu. Tako si pomagajo pametni Čehi, ki se ne ozirajo toliko na francuske simpatije kakor naši oblastniki.

Bolgarski pesnik in pisatelj Elin-Pelin je proslavil dne 6. t. m. 25letnico svojega beletrističnega delovanja. Ob njegovi proslavi se je navduševala vsa kulturna Bolgarija, saj je Elin-Pelin za velikim Vazorom danes najpopularnejši pisatelj bratske Bolgarije. Dimitir Ivanov (Elin-Pelin je njegov psevdonim) se je rodil v selu Bajlovo, nedaleč od Sofije, kjer je po dovršitvi 6. razreda gimnazije podučeval kot ljudskošolski učitelj. Prvo zbirko svojih poevstev je izdal leta 1904. Takratni naučni minister Šišmanov je mladega pisatelja imenoval bibliotekarjem univerzitetne knjižnice. Sedaj deluje v narodni biblioteki. Proslave, ki se je vršila v narodnem gledališču v Sofiji, so se udeležili: kralj Boris, ministri ter zastopniki vseh bolgarskih kulturnih društev.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 274—276, francoski frank stane 25,20—25,40 naših kron. Za 100

avstrijskih kron je plačati 2,82—2,87, za 100 čehoslov. kron 530—532, za 100 nemških mark 90—92 in za 100 laških lir 1442 jugoslovanskih kron. V Curihi znaša vrednost naše krone 1,85 centima (1 centim — 1 vinar). Od zadnjega poročila je vrednost naše krone padla za 1 točko.

Iz Maribora.

Dr. Koderman glede razlike med sedanjo in prejšnjo dobo. Pri Gor. Sv. Kungoti sta zborovala zadnjo nedeljo dr. Kukovec in dr. Koderman. «Jutro» poroča, da je govoril dr. Koderman o razliki med prejšnjo in sedanjo dobo in se je o tem predmetu takole izrazil: «Poprej sta odločevala krona in visoki cerkveni in civilni dostojanstveniki, sedaj pa narod sam! Ravno kar citiranih besed ni izustil dr. Koderman kot trezen, ker sicer bi moral znati, da ubogi narod tudi danes nima besede, ampak policajdemokratska klika, ki se rekrutira iz raznih advokatov in drugih ljudskih pijavk.

Pred prihodnjo mariborsko poroto pride, ako bodo dotlej končane vse preiskave, 18 slučajev in sicer deset umorov.

Čudno postopanje straže ob malem vežbališču v Samostanski ulici. Vojaške barake ob malem vežbališču so prazne in jih uporablja vojaška uprava za «parjenje uši.» A kljub temu, da so barake že do mala podrtije in prazne, so bolj skrbno zastražene kot kako municijsko skladišče. Ako greš v mraku mimo ravnokar omenjenih barak, ne smeš po trotoarju, ampak te nažene vojaška straža s trotoarja, da moraš mimo barak daleč na okrog, sicer bi te vojak še ustrelil, ker nahruji in ozmerja itak vsakega, ki noče takoj na povele s trotoarja. Bojazljivost vojaške uprave za scvrte uši že presega vse meje in vzbuja v večernih pasantih ravnokar omenjenih barak upravičeno ogorčenje. Ne zamerimo vojakom stražarju surovosti, pač pa višji vojaški oblasti, ki ima pri nas vedno čuječe oko le za malenkosti kot so podrapane barake in sparjene uši.

Pokrajinska obrtna razstava v Mariboru. Otvoritev pokrajinske obrtne razstave se vrši pred zaključkom ljubljanske velesejme. Računati je s tem, da bodo vsi posetniki tega velesejma bodisi iz inozemstva in iz vseh delov naše države, obiskali tudi mariborsko pokrajinsko razstavo. Prijavnice za pokrajinsko obrtno razstavo so se razposlale vsem obrtnikom, industrijalcem itd. ter se morajo najkasneje do 1. junija izpolnjenosti vrniti odboru. Vsi oni, ki bi slučajno še ne sprejeli prijavnice, se naprošajo, da nedomoma javijo svoj naslov odboru pokrajinske obrtne razstave v Mariboru, Aleksandrova cesta 22. Vse obrtnike ponovno opozarjamo, da je razstavni odbor znižal najemnino za prostore od 50 na 25 dinarjev za kvadratni meter, da s tem omogoči vsakemu obrtniku udeležbo pri razstavi.

Mariborsko krščansko-socialno delavstvo priredi v nedeljo, dne 28. t. m., izlet na Goro pri Št. Petru niže Maribora. Popoldne ob treh je v Marijini cerkvi kratka cerkvena pobožnost s pridigo. Po isti pa se vrši na prostem pred cerkvijo delavsko zborovanje. Člani in članice Jugoslovanske Stokovne Zveze ter vsi prijatelji krščansko-socialnega delavstva v nedeljo na svidenje na Gori.

Poselska zveza se udeleži v nedeljo, dne 28. maja, izleta Jugoslovanske Stokovne Zveze na Goro pri Št. Petru niže Maribora. Članice so vabljenе, da se v čim večjem številu istega udeleže!

Občni zbor Cecilijanskega društva za stolno in mestno župnijo Maribor se vrši dne 25. t. m. ob 11. uri v arstveni pevski sobi v prestolnem župnišču. — Predsednik.

Mariborske Orlice uprizorijo v četrtek, dne 25. t. m. ob pol 8. uri v dvorani JSZ (Splavarska ulica) dve dekliški igri. Vabljeni so vsi prijatelji dekliškega gibanja.

Odsek amaterfotografv SPD v Mariboru naznanja, da odpade napovedani izlet na Urško, ker se kočja na tej gori otvori šele s 1. junijem in radi predpriprav za obisk Turistovskega kluba «Skala», kateri priredi propagandno turo na Pohorje na binkoštno nedeljo in ponedeljek. Kakor doznavamo, obišče nas baje 200 gostov. Podrobnosti slede v kratkem.

LISTEK.

Gladiatorji.

Druga knjiga. — Anteros.

(104. nadaljevanje.)

«Stojte, tovariši!» je grmel z mogočnim glasom in prekrical vse druge. «Kaj lajate name kakor čreda moloških psov?» — Kaj pravim, psov. — Ne! Mološki psi so čiste pasme in dobro vzgojeni, med nami tu pa je vsaj eden, kolikor jaz vem, ki je zloben zlikovec. — Ne! — Kakor klepetajoče stare babnice na trgu, tako se zaganjate vame. — Postava in navada —! Seveda, običaje moramo spoštovati in naše prisege se moramo držati. — Rufus, stari prijatelj! Tolkokrat sva si stala z mečem v roki drug drugemu nasproti, tolikokrat v teh desetih letih, pa vendar si nisva rekla žal besede, nikdar si nisva bila sovražnik! Ti mene ne boš zapustil! Ti ne boš pripustil, da bi prišel stari Hirpin v sramoto in krivico!»

Rufus je preril svojo dolgo postavo skozi gladiatorje in stopil k Hirpinu. Počasna je bila njegova beseda, mirna, preračunana, premišljena. Rufusa so imeli tovariši za orakel* pravice in zdrave pameti.

«Oba sta na krivem potu!» je dejal premišljeno. «Dekle ni last nobenega izmed vaj! — Če bi se bil dogodek pripetel včeraj, bi imel seveda Hirpin pravico, jo vzeti s seboj, kamor bi hotel. Toda prisegli smo, dobri prijatelji, in po naših običajih in postavah je plen last nas vseh!»

* Mološčani so bili ilirsko ljudstvo v današnji južni Albaniji, znano v vsem starem svetu po svoji sloviti pasjeriji.

* Preročišče.

«Tudi jaz pravim tako!» je vzkliknil Euhenor zmagovito. «Plen je last nas vseh!»

In drzno je segel po pajčolanu, ki si ga je Mariamna med prepriom sramežljivo spet ogrnila, in ga ji je strgal z obraza.

Mariamna je zardela kakor škrlat pri tej žalitvi in ježno udarila z nogo ob tla, nato pa so jo solze zalile in z rokami si je zakrila lice zavedajoč se svoje onemoglosti.

Hirpin je zagrabil predzreže za rame in ga pahnul, da je opotekajoč se odletel med tovariše. Brada mu je trepetala od jeze in pene so mu stopile na usta kakor divjemu merjascu, kadar ga psi obkolijo.

«Roke v stran od nje!» je kričal stari veteran. «Postava ali ne postava — ena taka šala in sunem ti pedenj jekla med rebra, da boš imel dovolj! — Kaj —? Rufus in jaz, midva nisva prišla včeraj v družino! Jedla sva polkuhano meso in neslano lečo, ko je vas druge še mati dojila! — Povem ti, nekdanj je bil ta-le običaj: kadar so se gladiatorji sprli radi česar koli — zaradi plače, plena ali prvenstva — so vzeli svoje kratke meče, pometali v stran svoje ščite in izvojevali zadevo med seboj paroma, dokler se niso pobotali. — Napravite krog, tovariši, postavite tegale drobnega Grka za pol meča od mene — in pokažem vam, kako smo poravnali prepir, ko je še Neron škrlat nosil!»

«Ne, ne!» je proseče segla vmes Mariamna in lomila roke v strahu in obupu. «Ne prelivajte krvi zaradi mene! Ubogo dekle sem! Nobenemu nisem storila nič žalega! Pustiti me! Usmilite se me, in pustite me, naj grem!»

Proti tej rešitvi spornega vprašanja pa so se od vseh strani oglasili ugovori. Rufus in še nekateri starejši gladiatorji bi jo bili res pustili oditi v miru. Nežna mladost ujetnice in njene solze so jih genile.

Toda Euhenor, Lutorij in drugi so se odločno uprli. Rufus bi bil sicer iz srca rad pomagal svojemu staremu

tovarišu, pa ko so ga še enkrat vprašali za mnenje, je moral je tudi on priznati, da je po postavah in običajih »družine« pravica na strani Euhenorjevi.

Predlog, da bi se naj Hirpin boril z vsakim posamič za dekle, je bil neizvedljiv, ker jih je vezala nova prisega. Ko jih je namreč najel Hirpin za tisto noč, so morali pod prisego obljubiti, da pod nobeno pretvezo in na nobeno izzivanje ne bodo začeli boja in prepira, ne med seboj, ne s kakim nasprotnikom, dokler ne dobijo povelja od njega.

Četudi se je kregal in je kričal in skrbno čuval svojo varovanko, se je moral Hirpin končno vendarle vdati dokazom svojih tovarišev.

Hudo si je trl pošteni mečeborec svoje stare, razmišljanja nevjane možgane, da bi našel izhod iz zagate in rešil dekle, — glava ga je že bolela od samega ugibanja, pa ničesar mu ni prišlo na misel! —

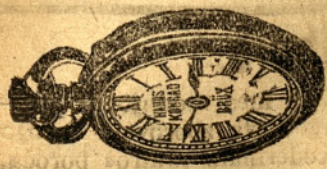
Med tem pa je čas hitel naprej in vsako odlašanje je bilo nevarno. Ura se je bližala, ko je bilo treba začeti delo, ki so zanj bili najeti, in ko so se morali zbrati v tribunovi hiši.

Stari Hirpin je hotel pridobiti čas, potajil se je, čelo se mu je ugadilo in navidezno dobrovoljno in zadovoljno je dejal:

«Naj bo! Stari Hirpin je gotovo zadnji, ki bi se stepel s svojimi tovariši in kršil postavne in običaje družine za voljo takihle bledih lic in črnih oči. — Počakajmo, kaj bo rekel Hipija. Našli ga bomo v tribunovi hiši, in čas je že, da gremo tja! — Naprej, fantje! — Ne! Roke proč! Rečem ti še enkrat, Euhenor, dokler ne pridemo do Hipije, je dekle moje!»

(Dalje prihodnjic).

**Velika zaloga
vsakovrstnih**

veržice, prstanov, uhanov,
jedilnega orožja i. t. d.
Vsa v to stroko spadajoča
popravila izvršujem točno in
po ceni

Lovro Stoier

Maribor, Jurčičeva ul. 8.

Slugo (laboranta)

išče za takoj lekarna »pri Sv.
Arehu«.

Čevljičke za dekleta, bele
in rumene barve,
lepo delo, se ceno prodajo
v Sodni ulici 23, Maribor. 220

Odde se večja količina

prvovrstnega

CEMENTA

iz Splita.

„HITROZID“

Maribor, Vetrinjska ulica
štev. 30, I. nadst.

Harmonij 3 in pol igr., 10 registr., ameriški
črpalni sistem, krasen doneč, s in ena tipa pripravno za štuke
kolenico se takoj ceno prod. po 4 m dolgi Vse v najboljšem
Vprašati: Hetzl, Maribor, Pod času posekanona prodaj, Naslov
mostom štev. 9. 1-3 217 v upravnistvu. 222

7 jagnjetovih plchov precizijske, in
stenske popra-
vija najsolidnejše tvrdka R. Biz-
jak, Maribor, Gosposka ulica
štev. 16. 38-30

**Zadružna gospodarska banka d. d.
v Ljubljani.**

Poziv

na subskripcijo IV. emisije delnic Zadružne gospodarske
banke d. d. v Ljubljani.

II. redni občni zbor Zadružne gospodarske banke d. d. v Ljubljani
je sklenil, povišati delniško glavnico

od K 24,000.000 — na K 48,000.000 —

iz zdajo 60.000 novih delnic po K 400 — nom. vrednosti pod sledečimi pogoji:

1. Dosedanji delničarji imajo pravico, da prevzamejo za vsako staro delnico eno novo po ceni K 520 — za komad.
2. Neoptirane delnice dodeli upravni svet novim delničarjem po kurzu K 580 — za komad.
3. Subskripcija se začne 22. maja 1922 in konča 14. junija 1922. Nove delnice so deležne dobička za drugo polletje I. 1922.
4. Opcija, oz. subskripcija se izvrši:
pri blagajni Zadružne gospodarske banke, d. d. v Ljubljani.
» » » » » podr. Djakovo,
» » » » » Maribor,
» » » » » Sarajevo,
» » » » » Split,
» » » » » Sombor,
» » » » » Šibenik,
» » » » » ekspoziture Bled,
» » » » » Sveopće zanatlijske banke, d. d. v Zagrebu,
» » » » » podr. Karlovac,
» » » » » Gospodarske banke, d. d. v Novem Sadu.
5. Protivrednost podpisanih delnic se vplača takoj pri subskripciji.

LJUBLJANA, dne 18. maja 1922.

Upravni svet.

224

Predno si nabavite darila za

B I R M O

oglejte si največjo zalogo zlatih in srebrnih ur, verižic, uhanov
in drugih nakitov, katere se Vam nudi po znižanih cenah v
novi trgovini

R. BIZJAK

trgovina z zlatino in srebrnino

Maribor, Gosposka ulica 16.

**Jutri, dne 25. maja t. l., se vrši
konjska dirka**

**na Teznu pri Mariboru
ob 14. uri 30 minut (pol 3. popoldne).**

Poseben vlak vozi iz Maribora, glavni kolodvor, na Tezno ob 2. uri popoldne in
se vrača v Maribor ob 6. uri 20 minut zvečer. — Povratni vožni listek samo
Maribor—Hoče.

POZOR!

Javljam vsem prijateljem dalmatinskega vina, da sem si
preskrbel večjo množino

prvovrstnega dalmatinca

katerega razprodajam na drobno in debelo, in sicer v restavraciji in na vrtu po 10 Din., v kleti
izpod pipe po 9 Din. ter nad 56 litrov po 6'50 Din. za liter, franko na dom.
Jamčim za pristno, naravno vino ter se priporočam za obilen obisk. Poskusite, da se prepričate!

Lojze Bratož, restavracija „Maribor“.

OGLEJTE SI

izložbe in zalogo novodošlega manufakturnega blaga kakor sukna, platna,
:o: hlačevine, perila, robcev, nogavic i. t. d. in prepričajte se :o:

o resnično znižanih cenah v trgovini

Josip Karničnik, Maribor, GRAJSKI TRG 1.

Brezobvezno, k nakupu se nikogar ne sili.